

Dagbehandeling op de kind- en jongerenafdeling

Inhoud

3	Inleiding
4	De voorbereiding
8	De dag van de operatie
9	Eten & drinken
11	De operatie
13	Weer naar huis

Inleiding

Het ondergaan van een kleine operatie onder anesthesie is voor kinderen vaak een spannende gebeurtenis. Zelfs al is het maar voor één dag. Een groot en vreemd ziekenhuis met vreemde apparaten en mensen in andere kleding kan erg beangstigend zijn voor een kind.

In deze folder geven wij u informatie die van belang is voor het goed verlopen van de opname van uw kind.

Het is belangrijk dat u deze folder goed doorleest. Wij streven er naar u zoveel mogelijk uitleg te geven over wat er met uw kind gebeurt. Waarschijnlijk heeft u zelf ook vragen. Aarzel niet deze vragen aan ons te stellen. Belangrijke telefoonnummers vindt u op de laatste pagina van dit boekje. U kunt uw vragen ook aan de verpleegkundige stellen op de dag dat uw kind wordt opgenomen.

Wij wensen u en uw kind een goed verblijf op onze afdeling toe en voor uw kind een spoedig herstel.

De medewerkers van de kind- en jongerenafdeling

De voorbereiding

Preoperatieve screening (POS)

Om zowel de patiënt als de anesthesist de gelegenheid te geven om rustig vragen te stellen en te beantwoorden, is de poli voor de POS opgericht. Nadat u heeft ingestemd met een operatie voor uw kind, wordt er een afspraak gemaakt bij de anesthesist. Op de poli vult u een vragenlijst in over de gezondheid, het medicijngebruik, allergieën, doorgemaakte ziekten en eerdere operaties van uw kind. Hier wordt informatie gegeven over de vorm van anesthesie die wordt toegepast, het nuchter zijn en de pijnbestrijding. Als er iets niet helemaal duidelijk is, vraag het dan gerust. De poli van de POS vindt u op route Noord 1.2.

Vorbereiding door de medisch pedagogisch zorgverlener

Uit ervaring is gebleken dat een kind een ziekenhuisopname beter verwerkt als het vooraf weet wat er gaat gebeuren. Een goede voorlichting is bovendien van groot belang om stressreacties tijdens en na de opname zoveel mogelijk te voorkomen.

Het planbureau neemt contact met u op om door te geven wanneer de afspraak voor uw kind gepland staat. Het planbureau zal vragen of uw kind voorbereid wil worden op de ingreep. Een voorbereiding kan op elke doordeweekse dag (maandag tot en met vrijdag) worden ingepland tussen 09:00 uur en 16:00 uur. De voorbereiding vindt plaats op de kind- en jongerenafdeling bij één van onze medisch pedagogische zorgverleners.

Deze voorbereiding is bestemd voor alle kinderen tot 18 jaar die een operatie zullen ondergaan en hun ouders. Dit geldt ook voor kinderen die al eerder een operatie hebben ondergaan, omdat elke volgende operatie even spannend kan zijn.

De voorbereiding

De medisch pedagogisch zorgverlener vertelt u en uw kind precies wat er op de dag van de opname gaat gebeuren. Bij de voorbereiding wordt gebruik gemaakt van een fotopresentatie. Zo is voor u en uw kind duidelijk te zien wat er gebeurt voor en na de operatie. De medisch pedagogisch zorgverlener laat onder andere ook een anesthesiekapje en operatiekleding zien, zodat uw kind dit kan herkennen als het hier op de dag van de opname mee in aanraking komt.

Afhankelijk van de leeftijd van uw kind wordt er ook dieper ingegaan op wat de operatie betekent en hoe deze verloopt. De informatie wordt dus afgestemd op uw kind. Tijdens dit gesprek kunt u bijzonderheden over uw kind aangeven, zoals gewoontes van uw kind, wensen of waar wij rekening mee moeten houden met betrekking tot de begeleiding van uw kind. U krijgt adviezen hoe u als ouder uw kind het beste kunt begeleiden.

Als uw kind eerder is geopereerd, bespreekt de medisch pedagogisch zorgverlener met u hoe deze ziekenhuisopname is verlopen en of er zich problemen hebben voorgedaan.

Mocht u er voor kiezen om de voorbereiding niet in het ziekenhuis te laten doen dan volgen hier wat tips voor thuis:

- Lees alle informatie als ouder eerst zelf door.
- Houd rekening met de leeftijd van uw kind. Jonge kinderen hebben meer behoefte aan herhaling.
- Wees eerlijk.

Wanneer gaat u voorbereiden?

- Jonge kinderen leven in het 'hier en nu'. Begin daarom bij jonge kinderen een paar dagen van tevoren. Hierdoor hoeft uw kind niet onnodig lang ongerust te zijn.
- Vraag uw kind wat het al weet of herhaal wat uw kind al weet en wat het nog graag wil weten.
- Wil uw kind niets weten? Leg dan uit dat het toch goed is een paar dingen te vertellen zodat straks niet alles nieuw en onvoorspelbaar is.
- Vertel regelmatig over het ziekenhuis en wat er gaat gebeuren. Vooral voor jonge kinderen is herhaling belangrijk. Ook oudere kinderen kunnen niet alles in één keer onthouden.
- Geef vooral bij jonge kinderen niet alle informatie tegelijk.
- Maak onderscheid tussen algemene informatie over het ziekenhuis en over het onderzoek of de behandeling die uw kind krijgt.
- Benoem alles wat uw kind bewust meemaakt, ziet, voelt, hoort, ruikt en proeft. Maak hierbij gebruik van het helpend taalgebruik.
- Laat ook dingen zien als u over het ziekenhuis vertelt. Bijvoorbeeld: doktersspulletjes, folders, boeken of gebruik het internet.

Helpend taalgebruik

Onze woorden kunnen zowel positieve als negatieve verwachtingen en gevoelens oproepen. Woorden kunnen leiden tot beelden in je hoofd. Zo kan bij het praten over je lievelingseten het water je in de mond lopen. Uit onderzoek blijkt dat het praten over pijn of het waarschuwen voor een prik tot meer angst en pijn kan leiden. Als je helpende woorden of positieve taal gebruikt, zorg je ervoor dat je kind zich prettiger voelt.

Hoe begeleidt u uw kind?

- Vertel kort van te voren nog stap voor stap wat u al in de voorbereiding heeft verteld.
- Blijf in de buurt van uw kind. Dit verhoogt het gevoel van veiligheid.
- De rust die u uitstraalt, heeft een positieve uitwerking op uw kind. Ervaart u zelf veel stress of angst rondom de gebeurtenissen in het ziekenhuis? Het kan dan een verstandige keuze zijn om (tijdelijk) de begeleiding over te laten aan een ander vertrouwd persoon.
- Op het gemak stellen, aanmoedigen en complimenteren zijn belangrijke zaken om aandacht aan te besteden.
- Richt uw aandacht op uw kind. Dus niet teveel op andere mensen, medische apparatuur en/of handelingen.
- Zorg dat uw kind ook betrokken blijft als u met de arts of verpleegkundige praat.
- Zorg dat alles wat nodig is voor de besproken afleiding aanwezig is.
- Richt u vooral op de afleiding. Benoemen wat de zorgverlener aan het doen is, verstoort de afleiding en verhoogt de kans op spanning.
- Mocht het nodig zijn dat iemand bijvoorbeeld de arm van uw kind stilhoudt bij het plaatsen van een infuus, dan bent u niet de persoon die dit moet doen. De ouder is altijd een troostende persoon en doet geen dwingende handelingen bij zijn kind.
- Vertel uw kind dat zijn vertrouwde knuffel mee mag. Ook ander voorwerpen waar uw kind zich veilig bij voelt, mag hij meenemen. U kunt daarbij denken aan: speelgoed of muziek.
- Vertel ook de andere kinderen uit het gezin over het ziekenhuis. Zij willen graag weten wat er met hun broertje of zusje gaat gebeuren. Bovendien begrijpen ze dan beter waarom hun broertje of zusje nu meer aandacht krijgt.
- Kijk bij eventuele voorgaande negatieve ervaringen wat daar de oorzaak van was en bedenk hoe u dit in de nieuwe situatie kunt voorkomen. Bespreek dit met de zorgverleners.

De dag van de operatie

Om alles zo prettig mogelijk te laten verlopen, geven wij u een aantal richtlijnen voor de dag van de behandeling. Wij verzoeken u deze op te volgen:

- Volg de adviezen van het nuchter zijn op.
- Uw kind moet voor de operatie douchen of een bad nemen. Dit kan de avond ervoor of de ochtend zelf.
- Trek uw kind gemakkelijke kleding aan.
- Laat uw kind geen sieraden dragen of cosmetica gebruiken (bijvoorbeeld nagellak of bodylotion).
- Neem geen andere kinderen mee.
- Er mag 1 volwassene aanwezig zijn op de operatiekamer en uitslaapkamer.
- Zorg dat iemand u op komt halen als uw kind naar huis mag. Het kan namelijk zijn dat uw kind wat misselijk is. U kunt beter niet met het openbaar vervoer naar huis gaan.
- Als uw kind vlak voor de opname koorts, griep of last van een verkoudheid heeft, moet u contact opnemen met het planbureau. Het telefoonnummer van het planbureau vindt u op de laatste bladzijde van de folder.

Wat neemt u mee voor uw kind?

- Een favoriete knuffel
- Extra ondergoed
- Eventueel medicijnen in de originele verpakking
- Eventueel een pyjama

U mag als ouders de hele dag aanwezig zijn.

Eten & drinken

Nuchter

Voor een goed verloop van de anesthesie is het erg belangrijk dat u de voeding van uw kind in de periode voor de operatie aanpast. Als u zich hier niet aan houdt, kan de operatie niet doorgaan. Uw kind moet tijdens alle vormen van verdoving een lege maag hebben. Zo kan worden voorkomen dat uw kind tijdens de ingreep gaat overgeven, waarbij voedsel in de longen kan komen. Dit kan een levensbedreigende longontsteking veroorzaken.

Een operatie die geen spoed heeft, wordt uitgesteld als blijkt dat uw kind niet nuchter is.

Medicijnen mogen altijd worden ingenomen met een klein slokje water.

Voor alle operaties met verdoving geldt:

- Op de dag van de operatie vanaf middernacht (00:00 uur) niets meer eten.
- Heldere vloeistoffen mogen gedronken worden tot 2 uur voordat uw kind zich moet melden in het ziekenhuis (maximaal 1 bekertje per uur).

Wat zijn heldere vloeistoffen?

- Water
- Thee zonder melk, suiker mag wel
- Koffie zonder melk, suiker mag wel
- Heldere vruchtensap zonder vruchtvlees (heldere appelsap/dubbelfris)
- Aanmaaklimonade
- GEEN bouillon
- GEEN melkproducten zoals melk/chocolademelk/Taksi
- GEEN alcoholische dranken

Kinderen die flesvoeding krijgen, mogen de laatste flesvoeding tot 4 uur voor de ingreep. Daarna helder drinken tot 2 uur voor de ingreep.

Kinderen die borstvoeding krijgen, mogen de borst tot 3 uur voor de ingreep. Daarna helder drinken tot 2 uur voor de ingreep.

Voeding na de operatie

Eenmaal thuis is het verstandig uw kind de rest van de dag licht verteerbaar voedsel te geven. Bijvoorbeeld wit brood of beschuit met jam. Geef uw kind ook regelmatig te drinken. De volgende dagen breidt u de voeding weer langzaam uit naar normaal.

De operatie

Bij aankomst op de kind- en jongerenafdeling wordt u ontvangen door een kinderverpleegkundige. Uw kind krijgt een bed toegewezen en een operatiejasje om aan te trekken. Eventueel krijgt uw kind de medicijnen die de anesthesist heeft voorgeschreven. Hierna wordt uw kind naar de operatiekamer gebracht. Uw kind mag een knuffel of fopspeen meenemen.

Bij alle kinderen tot 18 jaar mag één van de ouders bij het kind blijven tot het in slaap is. U wordt hierbij begeleid door één van de medisch pedagogisch zorgverleners of kinderverpleegkundigen. Deze vertelt u wat u kunt doen en neemt u weer mee terug naar de afdeling als uw kind in slaap is. Ook begeleidt deze zorgverlener uw kind als u zelf niet mee kunt.

Vrouwen die zwanger zijn kunnen niet aanwezig zijn bij het onder anesthesie brengen van het kind. Dit omdat de gassen die gebruikt worden bij de anesthesie, schadelijk kunnen zijn voor het ongeboren kind. In verband met hygiënische voorschriften krijgt u, net als de medisch pedagogisch zorgverlener, een pak om over uw kleren te dragen en een muts. U mag geen sieraden (oorbellen, ketting, armband enzovoort) dragen. Uw mobiel mag ook niet mee naar de operatieafdeling.

U kunt uw kind het beste helpen door zelf zo rustig mogelijk te blijven tijdens het in slaap brengen. Hiervan wordt uw kind ook rustiger. Verder is het belangrijk dat u uw aandacht richt op uw kind en dat u vragen stelt wanneer u denkt dat uw kind iets niet begrijpt.

Kapje of prikje

Uw kind krijgt een kapje of een infuus. Dit wordt bepaald in overleg met de anesthesist. Kinderen vanaf 4 jaar kunnen wel de eigen voorkeur aangeven.

Het kapje is doorzichtig en wordt over de neus en mond gezet. Door de lucht in het kapje in te ademen, valt uw kind in slaap.

Als uw kind in slaap wordt gebracht door een infuus met narcosevloeistof krijgt het, in overleg met de anesthesist, een pleister met verdovende zalf op de arm of hand op de plaats die de anesthesist heeft aangegeven. Hierdoor zal de prik minder pijnlijk zijn. Als uw kind slaapt, merkt het niets meer van wat er gebeurt.

Tijdens de operatie wordt uw kind goed in de gaten gehouden. Als de operatie klaar is, wordt u op uw mobiel gebeld door de arts die uw kind geopereerd heeft. Deze vertelt hoe de operatie is verlopen en u kunt dan eventueel vragen stellen. Uw kind wordt ondertussen naar de uitslaapkamer gebracht. Als uw kind daar is, wordt u gebeld dat u naar de uitslaapkamer mag komen.

De uitslaapkamer

Na de operatie komt uw kind op de uitslaapkamer. Bij kinderen tot 18 jaar mag hier één ouder aanwezig zijn. Sommige kinderen zijn overstuur, huilen en zijn in de war. Dit komt omdat ze nog half in slaap, half wakker zijn. De uitslaapkamer is een ruimte met meerdere patiënten. Het is belangrijk dat u naast uw kind blijft zitten.

De kinderverpleegkundige komt u halen als uw kind goed wakker is en de anesthesist hiervoor toestemming heeft gegeven. Zij brengt u en uw kind terug naar de kind- en jongerenafdeling. Hoe lang uw kind op de uitslaapkamer is, is afhankelijk van de operatie en de soort anesthesie.

Terug op de afdeling

Als uw kind terug is op de kind- en jongerenafdeling moet het nog even blijven. Er wordt gekeken hoe het met uw kind gaat en of uw kind pijn heeft. Dit kan per kind verschillend zijn. Als uw kind pijn heeft, kan een pijnstiller worden gegeven. Uw kind mag voorzichtig weer wat proberen te drinken. Als uw kind wat heeft gedronken en het niet misselijk is, wordt gekeken of het lukt een ijsje, vla of iets anders licht verteerbaars te eten.

Weer naar huis

Als alles goed gaat, mag uw kind dezelfde dag naar huis. U krijgt instructies voor nazorg en pijnstilling. Aanbevolen wordt om de pijnmedicatie 24 tot 48 uur na de ingreep op vaste tijden te geven. Eventueel krijgt u een afspraak mee voor controle op de polikliniek.

Contact

Bij problemen thuis kunt u de dag van de behandeling tot 16:00 uur contact opnemen met de kind- en jongerenafdeling. Vanaf 16:00 uur kunt u contact opnemen met de Spoedeisende Hulp. De telefoonnummers vindt u achterin de folder.

Naast lichamelijke reacties op de operatie (hangerig, pijn) kan uw kind ook slaapproblemen krijgen of angstig zijn. Meestal verdwijnen deze reacties na verloop van tijd. Er wordt in de dagen na de operatie contact met u opgenomen om te horen hoe het met uw kind gaat en met de pijn. Eventuele vragen en/of problemen kunt u dan bespreken.

De rechten en de rol van kind en ouders in de behandeling

In het normale dagelijkse leven zijn kinderen onder de 18 jaar minderjarig en zijn ouders de wettelijke vertegenwoordigers. In de gezondheidszorg hebben kinderen invloed op besluiten die genomen worden over hun behandeling. De Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) kent drie leeftijdsgroepen en regelt voor elke afzonderlijke leeftijdsgroep de rechten van het kind en de ouders.

De groepen zijn:

1. kinderen tot 12 jaar
2. kinderen van 12 tot 16 jaar
3. kinderen van 16 jaar en ouder

Ad 1. Kinderen tot 12 jaar

Kinderen jonger dan twaalf jaar mogen niet zelf beslissen over de behandeling. Dit doen de ouders, zij vertegenwoordigen het kind. Wel moet de hulpverlener in begrijpelijke taal ook aan het kind zelf uitleggen wat er gaat gebeuren.

De behandelend arts heeft een eigen verantwoordelijkheid en kan het besluit van de ouders naast zich neerleggen als de behandelend arts vindt dat dat besluit niet in het belang is van het kind. De stem van het kind weegt, afhankelijk van de behandeling, wel mee.

Bij kinderen tot 12 jaar geldt dat de ouder recht heeft op inzage in het medisch dossier.

Ad 2. Kinderen 12 tot 16 jaar

Kinderen van twaalf tot zestien jaar zijn over het algemeen goed in staat hun situatie zelf te overzien en een eigen mening te hebben. Daarom moeten zowel het kind als de ouders worden geïnformeerd en is voor een behandeling of onderzoek toestemming nodig van zowel kind als ouders. Als deze het niet met elkaar eens zijn en het kind blijft bij zijn/haar mening, dan zal de hulpverlener in principe doen wat het kind wenst.

In dit geval, afhankelijk van het bevattingsvermogen van het kind, wordt de mening van het kind dus zwaarder gewogen dan die van de ouders. Het is aan de hulpverlener om dit in te schatten.

Bij kinderen van twaalf tot zestien jaar geldt dat zowel het kind als de ouders recht hebben op inzage in het dossier.

Ad 3. Kinderen van 16 jaar en ouder

Kinderen van 16 jaar en ouder hebben dezelfde rechten en plichten als volwassenen. Zij mogen dus zelf beslissen. Instemming van de ouders is niet meer nodig. De hulpverlener mag de ouders geen informatie geven over de gezondheidstoestand van hun kind, als hun kind dat niet wil.

Bij kinderen ouder dan zestien jaar geldt dat alleen het kind recht heeft op inzage in het medisch dossier. Hier is geen toestemming van de ouders voor nodig. De ouders mogen alleen het medisch dossier inzien als het kind toestemming geeft aan de ouder.

Grenzen aan de behandeling

Artsen gebruiken in principe alle medische mogelijkheden die er zijn om de gezondheidstoestand van uw kind te verbeteren. Bespreek het met de arts van uw kind als er voor u als ouder en kind grenzen zijn in de medische behandelingen die u uw kind wilt laten ondergaan. Het kan ook voorkomen dat een arts het, gezien de algehele situatie van uw kind, niet zinvol acht een (verdere) medische behandeling uit te voeren. Of dat een arts het niet de beste keuze vindt om medisch in te grijpen bij acute situaties in de gezondheidstoestand van uw kind.

Artsen en verpleegkundigen spreken dan van een niet-reanimatie beleid. Als de arts overweegt geen medische behandeling uit te voeren, bespreekt hij de overwegingen uitvoerig met de ouders en eventueel het kind.

Inzage in het medische dossier

Het medisch dossier is een elektronisch dossier en kan tijdens de opname worden ingezien. Inzage in het medisch dossier kunt u aan de specialist vragen. Wilt u òf het kind na ontslag alsnog het dossier inzien, dan kunt u dat schriftelijk aanvragen via onze website: www.zmc.nl/medischdossier

Tot slot

De Wet Bescherming Persoonsgegevens verplicht ons tot het geven van de volgende informatie: Uw kind wordt bij een behandeling als patiënt ingeschreven in het patiëntenbestand van het Zaans Medisch Centrum. Het Zaans Medisch Centrum heeft een overeenkomst met de huisartsenpost (in het ziekenhuis) waarin geregeld is dat de medewerkers van de huisartsenpost naam, adres en woonplaatsgegevens van de patiënt mogen raadplegen.

Belangrijke telefoonnummers

Planbureau: 075 650 2214

Preoperatieve Screening (POS): 075 650 7375

Medisch pedagogisch zorgverlener: 075 650 2363

Kind- en jongerenafdeling: 075 650 2363

SEH (Spoedeisende Hulp): 075 650 2600

Stichting Kind en Ziekenhuis: 078 614 6361

www.kindenziekenhuis.nl

T (075) 650 29 11
zaansmedischcentrum.nl
©Zaans Medisch Centrum

Koningin Julianaplein 58
Postbus 210
1500 EE Zaandam

T 075 650 29 11
F 075 650 25 78
zaansmedischcentrum.nl

